

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie dotyczącej sędzi Sądu Rejonowego w S. J. H., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 14 grudnia 2022 roku, wniosku adw. M. G. - obrońcy sędzi J. H. z dnia 5 października 2022 r. w przedmiocie wyłączenia SSN Tomasza Demendeckiego od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZO 16/22 oraz osób powołanych do Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3)

na podst. art. 42 § 1 k.p.k. i art. 41 § 1 k.p.k. a contrario w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej p.u.s.p.)

postanowił:

1. wniosek sformułowany przez obrońcę w pkt. 1.1 tj. o wyłączenie SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w sprawie o sygn. akt I ZO 16/22, pozostawić bez rozpoznania;

2. wniosek sformułowany w punkcie 1.2, tj. o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego: SSN Małgorzaty Bednarek, SSN Leszka Bieleckiego, SSN Antoniego Bojańczyka, SSN Leszka Boska, SSN Pawła Czubika, SSN Marka Dobrowolskiego, SSN Jacka Greli, SSN Beaty Janiszewskiej, SSN Józefa Kapińskiego, SSN Elżbiety Karskiej,

SSN Pawła Kołodziejskiego, SSN Macieja Kowalskiego, SSN Marcina Krajewskiego, SSN Pawła Księżaka, SSN Joanny , Lemańskiej, SSN Marcina Łochowskiego, SSN Mariusza Łódki, SSN Małgorzaty Manowskiej, SSN Joanny Misztal- Koneckiej, SSN Marka Motuka, SSN Janusza Niczyporuka, SSN Tomasza Przesławskiego, SSN Adama Redzika, SSN Adama Rocha, SSN Mirosława Sadowskiego, SSN Marka Siwka, SSN Jarosława Sobutki, SSN Ewy Stefańskiej, SSN Aleksandra Stępkowskiego, SSN Tomasza Szanciły, SSN Marii Szczepaniec, SSN Krzysztofa Wesołowskiego, SSN Krzysztofa Wiaka, SSN Jacka Widły, SSN Ryszarda Witkowskiego, SSN Pawła Wojciechowskiego, SSN Mariusza Załuckiego, SSN Kamila Zaradkiewicza, SSN Igora Zgolińskiego oraz SSN Grzegorza Żmija od udziału w sprawie o sygn. akt I ZO 24/22 pozostawić bez rozpoznania;

3. wniosek sformułowany w pkt. I.3., tj. o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego: SSN Małgorzaty Bednarek, SSN Leszka Bieleckiego, SSN Antoniego Bojańczyka, SSN Leszka Boska, SSN Pawła Czubika, SSN Marka Dobrowolskiego, SSN Jacka Greli, SSN Beaty Janiszewskiej, SSN Józefa Kapińskiego, SSN Elżbiety Karskiej, SSN Pawła Kołodziejskiego, SSN Macieja Kowalskiego, SSN Marcina Krajewskiego, SSN Pawła Księżaka, SSN Joanny Lemańskiej, SSN Marcina Łochowskiego, SSN Mariusza Łódki, SSN Małgorzaty Manowskiej, SSN Joanny Misztal- Koneckiej, SSN Marka Motuka, SSN Janusza Niczyporuka, SSN Tomasza Przesławskiego, SSN Adama Redzika, SSN Adama Rocha, SSN Mirosława Sadowskiego, SSN Marka Siwka, SSN Jarosława Sobutki, SSN Ewy Stefańskiej, SSN Aleksandra Stępkowskiego, SSN Tomasza Szanciły, SSN Marii Szczepaniec, SSN Krzysztofa Wesołowskiego, SSN Krzysztofa Wiaka, SSN Jacka Widły, SSN Ryszarda Witkowskiego, SSN Pawła Wojciechowskiego, SSN Mariusza Załuckiego, SSN Kamila Zaradkiewicza, SSN Igora Zgolińskiego oraz SSN Grzegorza Żmija od udziału w sprawie o sygn. akt I ZO 16/22 pozostawić bez rozpoznania;

4. wnioski sformułowane w pkt. II-IV pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 5 października 2022 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego) adw. M. G. - obrońca sędzi Sądu Rejonowego w S. J. H. wniósł o:

1. wyłączenie SSN Tomasza Demendeckiego, przydzielonego do rozpoznania w postępowaniu pod sygnaturą I ZO 16/22 wniosku o wyłączenie, od rozpoznania tego wniosku (pkt. 1.1. wniosku);

2. wyłączenie sędziów SN: Małgorzaty Bednarek, Leszka Bieleckiego, Antoniego Bojańczyka, Leszka Boska, Pawła Czubika, Marka Dobrowolskiego, Jacka Greli, Beaty Janiszewskiej, Józefa Kapińskiego, Elżbiety Karskiej, Pawła Kołodziejskiego, Macieja Kowalskiego, Marcina Krajewskiego, Pawła Księżaka, Joanny Lemańskiej, Marcina Łochowskiego, Mariusza Lodki, Małgorzaty Manowskiej, Joanny Misztal- Koneckiej, Marka Motuka, Janusza Niczyporuka, Tomasza Przesławskiego, Adama Redzika, Adama Rocha, Mirosława Sadowskiego, Marka Siwka, Jarosława Sobutki, Ewy Stefańskiej, Aleksandra Stępkowskiego, Tomasza Szanciły, Marii Szczepaniec, Krzysztofa Wesołowskiego, Krzysztofa Wiaka, Jacka Widły, Ryszarda Witkowskiego, Pawła Wojciechowskiego, Mariusza Załuckiego, Kamila Zaradkiewicza, Igora Zgolińskiego oraz Grzegorza Żmija, „to jest osób powołanych do Sądu Najwyższego na wniosek nowej Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3)(NeoKRS), której pozycja ustrojowa, sposób ukonstytuowania, skład oraz funkcjonowanie przesądzają o tym, że nie jest to organ niezależny od władzy ustawodawczej i wykonawczej przy wykonywaniu zadań powierzonych Krajowej Radzie Sądownictwa na mocy art. 186 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i polegających na staniu na straży niezależności sądownictwa i niezawisłości sędziów, co skutkuje wadliwością powołania na sędziego SN w myśl art. 179 Konstytucji i w konsekwencji brakiem statusu sędziego SN” - od rozpoznania wniosku o wyłączenie SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w sprawie I ZO 16/22 (pkt. I.2. wniosku);

3. wyłączenie „osób, o których mowa w pkt 2 w przypadku uwzględnienia wniosku o wyłączenie z pkt 1 - od rozpoznania wskazanego tam wniosku o wyłączenie” (pkt. I.3. wniosku).

Jednocześnie obrońca obwinionej sędzi sformułował wniosek o:

4. nieprzekazywanie niniejszego wniosku o wyłączenie Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego (na podstawie art. 26 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym) z uwagi „na postanowienie wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-204/21 R (Komisja Europejska przeciwko Polsce) z dnia 14 lipca 2021 r. o zastosowaniu środków tymczasowych, w którym Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) nakazał zawieszenie stosowania przepisów przekazujących do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych rozpoznawanie zarzutów braku niezawisłości sędziego lub braku niezależności sądu. Ponadto, jak wynika z wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) z dnia 8 listopada 2021 r. w sprawie Dolińska- Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (skargi nr 49868/19 i 57511/19), osoby powołane do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, w związku z istotnymi wadami procedury powołania, nie zapewniają gwarancji „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” (pkt II wniosku);

5. nieprzekazywanie niniejszego wniosku do rozpoznania składowi sędziowskiemu z udziałem innych osób powołanych przez Prezydenta RP na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek NeoKRS, mając na względzie pkt 5 uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego Izby Karnej z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22, który stwierdza, że „wniosek o wyłączenie osoby powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., nie może być rozpoznawany przez sąd mający w swoim składzie takiego sędziego; w przeciwnym razie dojdzie do sytuacji objętej zakazem *nemo iudex in causa sua*” (pkt III wniosku);

6. przekazanie niniejszego wniosku do rozpoznania przez właściwy sąd, tj. „przez skład Sądu Najwyższego w którym nie będą orzekały osoby, co do których istnieją uzasadnione wątpliwości dotyczące ich obiektywizmu w sprawie, tj. stosunku do osób niebędących, a mieniających się sędziami Sądu Najwyższego ani też osoby, co do których istnieją uzasadnione wątpliwości co do ich statusu jako sędziów Sądu Najwyższego”, to jest do rozpoznania przez skład orzekający wyłącznie z udziałem „prawidłowo powołanych sędziów Sądu Najwyższego, którzy zostali powołani na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przez Prezydenta RP na wniosek prawidłowo ukonstytuowanej Krajowej Rady Sądownictwa (a nie przez NeoKRS)” (pkt IV wniosku).

W pkt V wywiedzionego pisma sformułowano nadto wniosek o niezwłoczne poinformowanie o imionach i nazwiskach członków składu wyznaczonego do rozpoznania wniosku, w celu umożliwienia złożenia ewentualnego wniosku o wyłączenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Sformułowane przez obrońcę wnioski należało pozostawić bez rozpoznania.

Analiza argumentacji powołanej przez wnioskodawcę w zakresie punktu I. 1. wywiedzionego wniosku wskazuje, iż obrońca przyczyn uzasadniających zastosowanie instytucji określonej w art. 41 § 1 k.p.k. upatruje w okoliczności, iż SSN Tomasz Demendecki został powołany do Sądu Najwyższego na wniosek „organu wadliwie ukonstytuowanego z punktu widzenia standardów konstytucyjnych, konwencyjnych i traktatowych, czyli nowej Krajowej Rady Sądownictwa”. W ocenie autora wniosku powyższe świadczy natomiast o zaistnieniu bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależytej obsady sądu. Forsowaną tezę o zasadności formułowanego żądania w tym zakresie wnioskodawca uzasadniał nadto naruszeniem przysługującego obwinionej prawa do sądu określonego w art. 6 ust. 1 EKPC.

W niniejszej sprawie SSN Tomasz Demendecki został wyznaczony do rozpoznania wniosku o wyłączenie SSN Mirosława Sadowskiego od rozpoznania wniosku obwinionej o stwierdzenie zachodzenia przesłanek z art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1904 z późn. zm.), zarejestrowanego pod sygn. akt I ZB 4/22. Z analizy akt powyższej sprawy wynika natomiast, że sprawa ta została zakończona w inny sposób i nie doszło do jej rozpoznania przez członków składu orzekającego wyznaczonego protokołem losowania członków składu orzekającego z dnia 6 września 2022 r., gdyż zarządzeniem z 3 października 2022 r. SSN Wiesława Kozielowicza, pełniącego wówczas obowiązki przewodniczącego I Wydziału Izby Odpowiedzialności Zawodowej, działającego w granicach uprawnień Prezesa tej Izby, wskazanych w zarządzeniu Nr 102/2022 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2022 r., wniosek o zbadanie spełnienia przez wyznaczonego do rozpoznania sprawy I ZZ 10/22 SSN Krzysztofa Wiaka wymogów niezawisłości i bezstronności pozostawiono bowiem bez rozpoznania.

Mając zatem na uwadze, iż SSN Mirosław Sadowski nie uczestniczył i nie będzie uczestniczył w rozpoznaniu sprawy prowadzonej pod sygn. akt I ZB 4/22, która została już zakończona, wniosek o wyłączenie SSN Demendeckiego od rozpoznania wniosku o jego wyłączenie - jako bezprzedmiotowy - należało tym samym pozostawić bez rozpoznania.

W kontekście twierdzeń powoływanych przez wnioskodawcę w części motywacyjnej wywiedzionego pisma w powyższym zakresie poczynić należy nadto marginalną uwagę, iż wniosek złożony w trybie art. 41 § 1 k.p.k., z istoty rzeczy, może dotyczyć wyłącznie sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy, a zatem tego, który ma rozstrzygać w jej przedmiocie (w tym wypadku w przedmiocie zarządzenia natychmiastowej przerwy w czynnościach służbowych sędzi Sądu Rejonowego w Słupsku J. H.), nie zaś sędziego dokonującego jedynie czynności wpadkowej w danej sprawie, a taką jest przecież rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., V KK 156/13, LEX nr 1408253). "Sprawą" w rozumieniu art. 40 i art. 41 k.p.k. jest bowiem „postępowanie zmierzające do rozstrzygnięcia o przedmiocie

postępowania” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2012 r., III KO 34/12, Lex nr 1212385). W judykaturze ugruntowany jest przy tym pogląd, iż sędzia objęty wnioskiem o wyłączenie, który nie został wyznaczony do rozpoznania danej sprawy, może tym samym rozpoznać ten wniosek, gdyż „wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie bezpośrednio go nie dotyczy” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2012 r., III KO 34/12, Lex nr 1212385; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2010 r., WD 3/10, OSNwSK 2010/1/355).

Trafność powyższego założenia wspiera nadto rozwiązanie przyjęte w art. 29 § 8 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, ustanawiające obowiązek zawiadomienia uprawnionego o składzie rozpoznającym sprawę, a zatem jedynie w przypadku wyznaczenia obsady orzeczniczej w postępowaniu rozstrzygającym o przedmiocie postępowania, a nie do rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego, mającej charakter „wpadkowy”.

Inne rozumienie przepisu art. 41 k.p.k. prowadzi natomiast do całkowitej destrukcji prawidłowego toku postępowania i niemożności osiągnięcia jego celów. O powyższym zamierzeniu, tj. dążeniu do sparaliżowania właściwego toku postępowania poprzez nadużycie prawa procesowego, świadczy zresztą treść sformułowanych we wniosku żądań, których wnioskodawca obrał „kaskadowy” (warunkowy) sposób redakcji.

Wobec uprzednio wspomnianego faktu rozstrzygnięcia i zakończenia sprawy prowadzonej pod sygn. akt I ZB 4/22, w tożsamy sposób należało tym samym rozstrzygnąć o bezprzedmiotowości wniosków sformułowanych w pkt I ppkt 2 i 3.

Z uwagi na wyraźną ich konstrukcyjną wadliwość zaznaczenia nadto wymaga, iż precyzyjne wskazanie przez wnioskodawcę czterdziestu trzech sędziów Sądu Najwyższego nie mogło skutkować ich wyłączeniem od rozpoznania analizowanego wniosku. Uregulowania Kodeksu postępowania karnego nie przewidują wyłączenia sędziego in abstracto, gdyż zastosowanie powyższej instytucji dopuszczalne jest w odniesieniu do konkretnej osoby, która została wyznaczona do składu orzekającego w danej sprawie, a nie sędziego mogącego jedynie teoretycznie, w przyszłości zostać wyznaczonym do jej rozpoznania (zob.

aktualne na gruncie postępowania dyscyplinarnego sędziów rozważania zawarte w postanowieniach Sądu Najwyższego z: 14 grudnia 2016 r., III KO 99/16, jak również postanowienia Sądu Najwyższego z: 25 stycznia 2012 r., SNO 49/11, Lex 1215806; 10 października 2014 r., SNO 51/14, Lex 1511819).

Mając na względzie uprzednie rozważania bez rozpoznania należało pozostawić również wnioski sformułowane w pkt. II, III i IV. W kontekście postulatu obrońcy o „nieprzekazywanie przedmiotowego wniosku” Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (pkt II), należy natomiast sprecyzować, iż o powyższym Sąd Najwyższy zdecydował nie tyle z uwagi na powołaną przez wnioskodawcę argumentację, co z uwagi na zasadniczą podstawę wniosku o wyłączenie, opartą na zarzucie braku bezstronności, a nie niezawisłości, o której mowa w powoływanym przez wnioskodawcę art. 29 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym oraz uprzednio wspomnianą abstrakcyjność wniosków o wyłączenie.

Odnosząc się natomiast do wniosku z punktu V wyjaśnić należy, iż strony postępowania informowane są o obsadzie składu orzekającego w sprawie, a nie postępowaniach mających charakter wypadkowy, jakim jest rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego. O obsadzie orzeczniczej w postępowaniu głównym strony postępowania zostały natomiast już zawiadomione wraz z jednoczesnym pouczeniem o prawie do złożenia wniosku o jakim mowa w art. 29 § 6 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.